

خپريدل: عمومي

۱۰ جون ۲۰۱۵

اصل: انگليسي

عمومي اسامبله

امنيت شورا

د امنيت شورا

اوپايم کال

عمومي اسامبله

ننه شپيتمه ناسته

د اجنډا ۳۷ ماده

د افغانستان حالت

د افغانستان وضعيت او پر نړيواله سوله او امنيت يې اغيزې

د عمومي منشي راپور

لومړۍ پيژندنه

۱. دغه موجوده راپور د عمومي اسامبلې د ۶۸/۱۱ پريکړه لیک او د امنيت شورا ۲۲۱۰ (۲۰۱۵) پريکړه لیک په تعقيب په کومو کې چې له ما غوښتل شوي ، چې په هرو دريو مياشتو کې په افغانستان کې د پرمختگونو په اړه راپور ورکړم، وړاندې کيږي.

۲. زما د ۲۰۱۵ کال د فبروري د ۲۷ نېټې (A/69/801-S/2015/151) د راپور د خپريدو راهيسې، دغه راپور د پام وړ بشري ، پراختيايي او بشري حقونو د هڅو په شمول، په افغانستان کې د ملګرو فعاليتونو په اړه تازه معلومات برابروي. راپور د افغانستان په تړاو د کلیدي سياسي او امنيتي پرمختگونو او د سيمه ييزو او نړيوالو پېښو لنډيز برابروي.

دويم: اړوند پرمختګونه

۳. د کابينې د ټولو غړو په ګمارنې سره د ملي يووالي د حکومت جوړښت نږدې پای ته ورسيد. د يوې داسې کابينې په درلودلو سره چې ټولې ګمارنې يې بشپړې شوې ، د ولسمشر محمد اشرف غني او اجرائيه رييس عبدالله عبدالله د اصلاحاتو د اجنډا د پرمخ وړلو لپاره هڅې بيا تنظيم شوې. که څه هم چې د ټولنيزو اقتصادي تګلارو پلي کول لا هم يوه جدي انديښنه ده خو په ولايتي کچه د نورو ګمارنو په شمول اضافي هغه لاهم په ځای پاتې دي. پداسې حال کې چې د انتخاباتي اصلاحاتو په اړه د ځانګړي کميسيون رامنځ ته کول د انتخاباتي بشپړتيا د لوړولو د موافقه شويو موخو په لور د پرمختګ لپاره يو ميکانيزم چمتو کړی ، اړتيا ده کميسيون په خپل کار پيل وکړي ، او ټاکنيز تقويم اعلان شي. د سيمه ييزو همکارانو لخوا د ملاتړ د بسيجولو په شمول، د سولې او پخلاينې لپاره د بهير د پيل په اړه د دولت هڅې دوام لري. په جګړو پورې اړوند تاوتريخوالی هغه وخت زيات شو کله چې افغان ملي امنيتي ځواکونو وغوښتل د ياغيانو فعاليتونه کنترول کړي د کوم د شدت په پايله کې چې د ملي تلفاتو زيات ارقام را منځ ته شول.

الف. سياسي پرمختګونه

۴. زما د مخکني راپور راهيسې ، وروسته له هغه چې د ولسمشر غني او اجرائيه رييس عبدالله لخوا د مارچ په ۲۱ نيټه اعلان شوي ۱۶ نوماند وزيران د اپريل په ۱۸ د ملي شورا د ولسي جرگې لخوا تاييد شول ، د ملي يووالي د حکومت تشکیل بشپړ شو او ولسمشر غني د می په ۲۳ د دفاع وزير لپاره د يوه نوماند د نومولو اعلان وکړ. تر دې دمه د تاييد شويو ۲۴ وزيرانو څخه ، څلور يې ميرمنې دي. ، د مرکزي بانک د رييس ، لوی څارنوال او د سترې محکمې د قاضي القضاة په شمول به نور مهم پوستونه ډک شي. د اپريل په ۲۵ ، د ملي شورا ولسي جرگې د اجرائيه رياست او د وزيرانو شورا د دارالانشاء لپاره د بودیچې تخصیص ، کوم چې د ولسمشر د فرمان په واسطه رامنځ ته شوی و، منظور کړ. د اپريل په ۲۶ ، اجرائيوي رييس عبدالله د وزيرانو شورا د دارالانشاء رييس وټاکه.

۵. د افغانستان په اړه د لندن په کنفرانس کې د اصلاحاتو د وړاندي شوې اجنډا په پام کې نيولو سره ، ولسمشر د اپريل په ۷ ، د دولت او د هيواد د وګړو ترمنځ د ټولنيز تړون د رامنځ ته کولو لپاره يو نوبت اعلان کړ. د اپريل په ۲۳ ، د کابينې په لومړۍ ناسته کې ، ولسمشر غني وزيرانو ته لارښوونه وکړه چې د لومړيو ۱۰۰ ورځو لپاره خپلي تګلارې جوړې کړي. د می په ۲۶ ، د کابينې په يوه فوق العاده غونډه کې ، ولسمشر غني د وزيرانو له خوا د دغو پلانونو د پيليدو اعلان وکړ. جمهوررئيس څرګنده کړه چې د حساب ورکونې د ودې لپاره به پلانونه د هر وزير لخوا خلکو ته وړاندې وړاندې شي او د دې مودې په پای کې به پرې بياکتنه وشي. هغه همدارنګه د خدماتو د وړاندې کولو د ښه کولو په موخه د وزارتونو لخوا د همغږۍ پر اهميت ټينګار وکړ.

۶. د اپريل په ۲۷ ، د ولسمشرۍ دفتر د سيمه ييزې حکومتدارۍ د خپلواکې ادارې د رييس ، او همدارنګه د کندهار او هرات د ولايتونو لپاره د واليانو د ګمارنو انتصاب اعلان کړ. د می تر ۲۷ نيټې پورې ، د ۳۴ ولايتونو د واليانو له جملې څخه ټولټال ۱۲ هغه ټاکل شوي ، او ۲۲ ولايتونه د سرپرست واليانو لخوا رهبري شوي. د وزيرانو د ګمارنې له پروسې سره په مطابقت کې ، ولسمشر غني د اشخاصو د بيا ټاکل کيدو مخه ونيوله.

۷. د مارچ د ۲۲ څخه تر ۲۵ ، ولسمشر غني او اجرائيه رييس عبدالله د واشنگټن ډي سي څخه ليدنه وکړه ، چېرې چې ولسمشر غني د متحده ايالتونو له ولسمشر بارک اوباما سره وکتل. په يوه ګډه اعلاميه کې چې د مارچ په ۲۴ خپره شوه ، دواړو ولسمشرانو د يوې نوي پراختيايي ملګرتيا اعلان وکړ چې په هغه کې به تر ۸۰۰ ميليونو ډالرو پورې دوه اړخيزې اقتصادي مرستې د افغانستان د پرمختګ او لومړيتوبونو لپاره ځانګړي شي؛ متحده ايالتونه به د ۲۰۱۵ کال تر پايه پورې د خپلو ۹۸۰۰ سرتيرو وضعيت ساتي؛ او د افغانانو تر مشرۍ لاندې د سولې د پروسې په هر ډول پایلو کې به طالبان او نورې وسله والې ډلې شاملې وي چې تاوتريخوالی پای ته رسوي ، له نړيوالو ترهګرو ډلو سره به اړيکې شلوي او د افغانستان اساسي قانون به مني. د مارچ په ۲۶ ، ما له ولسمشر غني سره وليدل او د يوه سوله ييز او باثباته افغانستان د پرمختګ لپاره د ملګرو ملتونو په ثابتو ژمنو باندې ټينګار وکړ.

۸. د ۲۰۱۴ کال د سپتمبر د ۲۱ نيټې د هغوي په تړون ليک کې چې موخه يې د ملي يووالي د حکومت رامنځ ته کول و ، ولسمشر غني او اجرائيه رييس عبدالله د ټاکنيزو اصلاحاتو په پلي کولو موافقه وکړه. پدې برخه کې محدود پرمختګ شوی دی. د مارچ په ۲۱ ، ولسمشر غني يو تقينې فرمان صادر کړ چې د ټاکنيزو اصلاحاتو لپاره يو ۱۵ کسيز ځانګړي کميسيون رامنځ ته کوي. د ملي شورا د ولسي جرگې يو تن غړی د کميسيون د مشرتابه لپاره وټاکل شو. د کميسيون د رييس او د کميسيون د عملياتي څرنګوالي د تاييد په اړه د ولسمشر او اجرائيه رييس د دفترونو ترمنځ د روانو بحثونو په خاطر په بشپړه توګه د کميسيون د نهادينه کولو پروسه ناڅرګنده پاتې شوه.

۹. د اساسي قانون له مخې ، پارلماني ټاکنې بايد د ۲۰۱۵ د اپريل له ۲۱ څخه د می تر ۲۱ پورې ترسره شوي وي. د ملي شورا د ولسي جرگې اوسنی واک د جون په ۲۲ نيټه پای ته رسېږي. د اپريل په ۱ ، د ولسمشر دوهم مرستيال ، محمد سرور دانش ، تر ۲۰۱۶ کال پورې د پارلماني ټاکنو ځنډ اعلان کړ ، او د ټاکنيزو اصلاحاتو د پلي کولو لپاره يې د وخت د ورکولو اړتيا ته اشاره وکړه. په دې په ټينګار سره چې د ټاکنيز تقويم اعلان او د تنظيم کولو واک يوازې د ټاکنو په خپلواک کميسيون پورې

اړه لري ، د کميسيون مشر ، احمد يوسف نورستاني استدلال وکړ چې د رايو ځنډول د قانون سره په مغايرت کې عمل دی او همدارنگه يې يادونه وکړه چې د احتمالي انتخاباتي نيتې په اړه د کميسيون لخوا حکومت ته وړاندیزونه استول شوي وو. د ټاکنيز تقويم او د ټاکنيزو اصلاحاتو په لور د رغنده اقدامونو په نه شتون کې ، او د ټاکنو لپاره د دولت له خوا زيات تمویل ته د اړتيا په گوته کولو سره ، نړيوالو مرستندويانو د افغانستان د انتخاباتي بنسټونو لپاره د تمویل د کمولو اعلان وکړ. د پايلې په توګه ، د ټاکنو خپلواک کميسيون او د ټاکنيزو شکايتونو خپلواک کميسيون د کارمندانو د کمولو په بهير پيل کړی او هغه لارې چارې ارزوي تر څو روان مياشتني لګښتونو راکم کړي ، پداسې حال کې چې د مالي وزارت له لارې د اضافي بودیچې غوښتنه کوي تر څو اصلي ظرفيتونه حفظ کړي.

۱۰. د مارچ په ۱۱ ، د انتخاباتي شکايتونو خپلواک کميسيون د ۲۰۱۴ د ولسمشريزو او ولايتي شوراګانو د ټاکنو په جريان کې د ادعا شويو درغليو په اړه وروستی راپور خپور کړ. د پايلې په توګه ، د ټاکنو د خپلواک کميسيون ټولټال ۹۸۸۷ لڼدېمهاله کارمندان (د ټولټال ۱۰۷،۴۷۹ له جملې څخه) د رايې ورکولو په ۳،۱۸۹ محلونو کې (د ټولټال، ۲،۷۷۸ له جملې څخه) د کميسيون له خوا د بيا ګمارني څخه منع شوي وو. سربيره پردې ، د شکايتونو د کميسيون د اته دايمي کارمندانو په څير د ټاکنو د کميسيون درې دايمي کارمندان له دندې ګوښه کړل شوي.

۱۱. د مارچ په ۴ ، ولسمشر غني په دولتي محلي ادارو باندې د ولايتي شوراګانو له خوا د نظارت د واکونو د بيا په حال کولو په موخه يو فرمان صادر کړ. دې عمل د ولايتي شوراګانو له خوا هغه اعتصاب پای ته ورساوه کوم چې هغه مهال پيل شوی و چې د ملي شورا ولسي جرګې د جنوري په ۲۸ د ولايتي شوراګانو د نظارت د واکونو د لرې کولو لپاره رايه ورکړه.

۱۲. ولسمشر غني د ملي پخلاينې د هڅولو لپاره له افغان او سيمه ييزو مخاطبينو سره خپلو خبرو اترو ته دوام ورکړ. د اپريل په ۳۰ ، هندوستان ته د خپل سفر په جريان کې ، ولسمشر غني د فرصت څخه په استفادې طالبانو او نورو دولت ضد عناصرو ته چې د افغانستان د سياسي جغرافيا په دننه کې نقش لوبوي او د "بهرنيو ترهګرو جنګياليو" سره توپير لري ، د خبرواترو لپاره ليوالتيا ښکاره کړه او ويل يې هغه ډلې ټپلې چې د "بهرنيو ترهګرو جنګياليو" سره توپير نه لري ، د افغانستان په راتلونکي کې هيڅ ځای نه لري. د مې په ۱۲ کابل ته د پاکستان د لومړي وزير ، نواز شريف د سفر پرمهال په يوه ګډ خبري کنفرانس کې ، ولسمشر غني ټينګار وکړ چې دواړه هيوادونه د ګډ دښمن سره مخ دي ، چې د لومړي وزير نواز شريف لخوا هم په خپره شوې اعلاميه کې ورته اشاره شوې. په کورني ډګر کې ، ولسمشر غني د سياسي ګوندونو ، ديني علماوو ، قومي مشرانو او مدني ټولني د فعالانو په شمول افغانانو ته په عامه توګه ډاډ ورکړ چې د سولې احتمالي پروسه به په ټول شموله او شفاف ډول ترسره شي. په دې اړه د حکومتي چارواکو لخوا ټينګار شوی چې له طالبانو سره هر ډول خبرې اترې به د ميرمنو حقونو په شمول ، د تيرو ۱۴ کلونو لاسته راوړني وساتي او همدارنگه به د ګاونډيو هيوادونو په تړاو د افغانستان ملي ګټې بيا تصديق کړي. د مې په ۲ او ۳ ، په قطر کې د يوه غير دولتي سازمان لخوا د " track-two - دوهم ټرک " ناسته جوړه شوه. د افغانانو يوې متنوع ډلې په خپلو شخصي وړتياوو سره به دې غونډه کې برخه واخيسته.

۱۳. د سولې د يوه دوامداره بهير لپاره د حقونو پر بنسټ د يوه روش په ملاتړ ، د سولې په اړه د مدني ټولني په مشرۍ د افغانانو د خبرو اترو د خپل دريم پړاو فعاليتونه پيل کړ ، چې د پاليسي جوړونکو او مدني ټولني د سازمانونو په پوښښ کولو تمرکز کوي څو د سولې لپاره د ملي او ولايتي سرک نقشو په پلي کولو کې مرسته وکړي. اسانتيا په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د مرستندويه پلاوي (يوناما) لخوا چمتو شوې.

۱۴. د افغانستان د سولې او بيا يوځای کيدو د پروګرام ګډ سکرټريټ راپور ورکړ چې د ۲۰۱۵ کال د اپريل په ۳۰ د ټولټال ۱۰۲۴۰ کسانو په شمول کابو ۹۴۹ قوماندانان له دغه پروګرام سره يو ځای شوي ، او د ۲۰۱۰ کال د اګست په مياشت کې د دې پروګرام له پيل راهيسې ټولټال ۷۸۱۳ ميله وسلې راټولې شوې. د جګړې له ډګر څخه د تپي کچې د جنګياليو د راجلبولو سربيره ، ياد پروګرام د پخوانيو جنګياليو او د هغوي د ټولنو سره د ملاتړ په موخه د معيشت او بيا يوځای کيدو فرصتونو ته دوام ورکړی.

ب. امنیت

۱۵. په افغانستان کې امنیتي وضعیت خراب شوی، په داسې حال کې چې دولت ضد عناصر د هیواد په کچه په دوامداره توګه د افغان ملي دفاعي ځواکونو وړتیا او ژمنه امتحانوي. د طالبانو له خوا د اپریل د ۲۲ نیټې د اعلان وروسته په اوښ کې د پسرلني برید د پیل سره د ۲۰۱۴ کال په پرتله په ثبت شویو وسله والو نښتو کې ۴۵ سلنه زیاتوالی راغلی.

۱۶. لکه څنګه چې د مخ یادونه وشوه، متحده ایالتونو او افغانستان په خپله ګډه اعلامیه کې اعلان وکړ چې متحده ایالتونه به د ۲۰۱۵ کال تر پایه په افغانستان کې د ۹۸۰۰ سرتیرو خپل اوسنی وضعیت وساتي. د شمالي اتلانتیک تړون سازمان (ناټو) د غوڅ ملاتړ غیر جنګي ماموریت د افغانستان د ملي امنیتي ځواکونو روزنې، مشورې او مرستې ته دوام ورکړ. د می په ۱۳، د ترکیې په انتالیا کې په جوړه شوې غونډه کې، د ناټو د بهرنیو چارو وزیرانو له ۲۰۱۶ کال نه وروسته د ناټو لپاره د افغان ملي امنیتي ځواکونو د ملاتړ په موخه د لارښوونو او اصولو یوه مجموعه تصویب کړه. د ۲۰۱۶ کال په پای کې د غوڅ ملاتړ د ماموریت له پای ته رسیدو وروسته، د ناټو - افغانستان بهتر شوی دوامداره مشارکت به په ملي توګه رهبري کېږي خو یوه پوځي برخه به وساتي. طالبانو دواړه پرمختګونه وغندل.

۱۷. د فبروري د ۱۵ او د اپریل د ۳۰ تر منځ، متحده ایالتونو د هیواد په کچه په امنیت پورې تړلي ټولټال ۵۰۳۳ پېښې مستندې کړي دي، چې دا د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په پرتله ۶ سلنه زیاتوالی او د ۲۰۱۳ کال د ورته مودې په پرتله ۴۵ سلنه زیاتوالی څرګندوي. د دې مودې په جریان کې د ټولو پېښو د ټولټال ۷۱ پېښو په درلودلو سره، سویلي، سویلي ختیځي او ختیځي سیمې په دوامداره توګه په هیواد کې د ډیری امنیتي پېښو شاهدې پاتې شوي. شمالي او شمال ختیځي سیمې د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په پرتله د امنیتي پېښو په کچه کې ۱۲ سلنه ډیروالی ښيي.

۱۸. د اپریل د ۲۲ نیټې د "عزم" تر نامه لاندې د پسرلني عملیاتو په اعلان کې، طالبانو په ډاګه کړه چې هدفونه به یې "بهرني نیواکګر، په ځانګړي ډول د هغوی دایمي پوځي اډې، د هغوی استخباراتي او ډیپلوماتیک مرکزونه"، او همدا رنگه دولتي چارواکي او افغان امنیتي ځواکونه وي. که څه هم چې په یو شمیر نړیوالو پوځي اډو بریدونه ثبت شوي، دا بریدونه د دې مودې په جریان کې ثبت شوي او کچه یې د ریکارډ شویو پېښو د ۱ سلنې څخه کمه وه. لکه څنګه چې په تېرو عملیاتو او په ټوله کې دوره لیدل شوي، افغان امنیتي ځواکونه او دولتي منسوبین او تاسیسات د طالبانو د عملیاتو اصلي هدف وو.

۱۹. د اپریل په ۲۵ د دولت ضد عناصرو لخوا، د یوه لوی برید په پایلو سره په شمال کې د کندز د ولایت امنیتي وضعیت خورا خراب شو، تر ډیره د برید تر شا طالبان او هغه بهرني جنګیالي چې د پاکستان د پوځ له خوا د ترهګري ضد عملیاتو په ترڅ کې د شمالي وزیرستان څخه له خپلو اډو څخه افغانستان ته اوښتو ته اړ شوي، ښکېل وو. دې کار د افغان امنیتي ځواکونو لخوا د ځواکونو د پلي کیدلو اړتیا را منځ ته کړه ترڅو وضعیت کنټرول کړي او د ولایت د مرکز، کندز ښار او همدارنګه د ولسوالیو د اداري مرکزونو امنیت ډاډمن کړي. د اضافي امنیتي ځواکونو د ځای پر ځای کولو سره، د راپورونو سره سم وضعیت ښه شو. دولت ضد عناصرو په نورو ولایتونو کې، د بدخشان، بادغیس فاریاب او کنړ په شمول اضافي عملیات پیل کړل تر څو د امنیتي ځواکونو اعتبار ته زیان ورسوي.

۲۰. د امنیتي حالت په اړه د زیاتو اندیښنو په ځواب کې، حکومت خلکو او د ملي شورا غړو ته د افغان امنیتي ځواکونو د هڅو په اړه معلومات ورکړ. د امنیتي مسؤلیت د نیولو راهیسې، افغان امنیتي ځواکونو د هیواد په کچه د عملیاتو پلانونو او پیلولو ته دوام ورکړی. د فبروري د نیمایي او اپریل د نیمایي مودې تر منځ په هلمند ولایت کې د پراخه عملیاتو د ترسره کولو وروسته، افغان امنیتي ځواکونو په فاریاب، کندز او ننگرهار کې د ورته کچې عملیات ترسره کړل. اضافي عملیات په نورو سیمو کې، لکه د غزني ولایت ناوې ولسوالۍ چې له ډیرې مودې راهیسې د یاغیانو تر کنټرول لاندې وه، هم ترسره شوي.

۲۱. د راپورونو له مخې د جګړو په ډیریدو سره د خدمت څخه د فرار کچې د امنیتي ځواکونو او دولت ضد عناصرو دواړو لپاره لوړې شوې. د کورنیو چارو وزارت د کال په لومړیو ۱۵ اونیو کې د امنیتي ځواکونو لخوا د اوبستو د تلفاتو په برخه کې د پام وړ زیاتوالی تایید کړ، پداسې حال کې چې حکومت او خپلواکو اټکلونو، دواړو بنودلې چې بلواګرو ته ورته زیات تاوانونه اوبښي.

۲۲. د راپور شویو امنیتي پیښو د ټایپولوژۍ/نوعیت په برخه کې رامنځ ته شوې رجحانات لاهم په خپل حال پاته دي او کوم بدلون نه دی په کې راغلی، وسله والې نښې د امنیتي ډیری پیښو (۴۵ سلنه) جوړوي، ورپسې په لاس جوړ چاودیدونکي توکي راځي چې د ټولو پیښو ۲۸ سلنه جوړوي. دولت ضد عناصرو هم غوښتل چې د هډني وژنو په شمول، د ډارونې له لارې د نفوذ څخه کار واخلي. په ټوله کې، د فبروري له ۱۵ څخه د اپریل تر ۳۰ پورې، ټولټال ۱۶۰ وژني او د ۴۰ ناکامو وژنو هڅې ثبت شوې، چې دا په ۲۰۱۴ کې د ورته مودې په پرتله ۱۰ سلنه ډیروالی ښيي. سریره پردې، د راپور ورکونې د مودې په جریان کې په ټول هیواد کې ۹۱ تښتوني ثبت شوې، چې دا د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په پرتله ۲۱.۳ سلنه ډیروالی ښيي. ځانمرګي بریدونه د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په پرتله له ۲۵ سلنې څخه ۲۳ هغې ته راټیټ شوي. د مارچ په ۱۸ د ارزګان ولایت د امنیتي قومندان د وژنې، د فبروري په ۲۶ او د اپریل په ۶ د نړیوالو پوځي ځواکونو پر وړاندې د دوو ځانمرګي موټر بمونو او د مې په ۱۳ په یوه شخصي میلمستون د برید په شمول، د راپور ورکولو د مودې په جریان کې په کابل ښار کې د لوړې کچې یو شمیر پیښې ترسره شوې. طالبانو د ټولو څلورو وارو بریدونو مسولیت ومانه. د مارچ په ۲۹ د ملي شورا د یوه غړي پر وړاندې د یوه ناکامه ځانمرګي برید مسولیت کومې یاغي ډلې نه دی منلی.

۲۳. د ۲۰۱۵ کال په مې کې، د کورنیو چارو د وزارت د اټکل له مخې کیدای شي چې په ټول هیواد کې شاوخوا ۷۱۸۰ بهرني جنګیالي شتون ولري، چې زیاتره یې د تحریک طالبان پاکستان او د ازبکستان د اسلامي غورځنګ سره تړاو لري. په عراق او شام کې د (ISIL/ داعش) د شتون او نورو خواخوږو ډلو د شتون په اړه دوامداره ګونګوسې موجودې وي. د مارچ په ۳۱، د ازبکستان اسلامي غورځنګ د راپور سره سم له داعش ډلې سره بیعت وکړ او داسې نور راپورونه هم موجود وو چې یو شمیر افراطي یاغي ډلې هم د داعش سره یو ځای شوي. په هرصورت، د یو شمیر بریدونو د لومړنیو منسوبونو سریره، په ځانګړي توګه د اپریل په ۱۸ په جلال آباد کې په یوه بانک یو ځانورونکی برید، د داعش لخوا د هر ډول عملیاتي شتون په اړه د روښانتیا نشتوالی په ځای پاته شو.

۲۴. د راپور ورکولو د مودې په جریان کې ټولټال ۲۷ امنیتي پیښې راپور شوي په کومو کې چې د ملګرو ملتونو پرسونل ښکیل وو چې په کې د ډارونې ۱۲ پیښې، د توقیف ۳ پیښې او جنایي اړوند ۸ پیښې شاملې وي او د بلخ، هرات او ننگرهار په ولایتونو کې د ملګرو ملتونو په کاروانونو د سپکو وسلو درې بریدونه او په سویل ختیځ کې د ملګرو ملتونو د داخلي کارمند د تښتوني یوه پیښه شامله وه.

ج. سیمه ییزه همکاري

۲۵. د افغانستان د ملي یووالي حکومت د سیمه ییزو شریکبانو سره خپلې فعالې ښکېلتیا ته دوام ورکړ. د اپریل په ۱۹ او ۲۰، ولسمشر غني د ایران د اسلامي جمهوریت څخه لیدنه وکړه. له ستر رهبر آیت الله علي خامنه ای او ولسمشر حسن روحاني سره له کتنو وروسته، دواړو هیوادونو د امنیتي معلوماتو د شریکولو، د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې، د اوبو د سرچینو د شریکولو، او کډوالو او مهاجرینو په برخو کې د لاریاتو همکاريو ژمنه وکړه. د اپریل له ۲۷ څخه تر ۲۹ پورې، ولسمشر غني هندوستان ته سفر وکړ، چېرې چې هغه د لومړي وزیر نریندرا مودي او ولسمشر ښاغلي پرناټ موکرګي سره ولیدل. هند د افغانستان - پاکستان د ترانزیت د سوداګرۍ په تړون کې د ګډون لپاره خپل چمتووالی وښود. د مې په ۱۱، د ملي شورا ولسي

جرګې د ترکې سره د ستراتيژیکو همکاريو یو موافقه لیک تصویب کړه، چې هدف یې د حکومتداری، او ټولنیزو، اقتصادي او سیاسي چارو په برخو کې د لا زیاتي همکاري هڅول دي.

۲۶. د امنیت او اقتصادي مسلو په شمول، د څو اړخیزو همکاريو په غونډو کې د افغانستان په اړه بحثونو دوام درلود. د آسیا زړه - د استانبول د بهیر لاندې په فعالیتونو کې د باور جوړونې د تدبیرونو په اړه د تخنیکي ډلې دوه سیمه ییزې ناستې، د بیلګې په توګه، په انقره کې د مارچ په ۱۱ د تروریزم سره د مبارزې ناسته او په باکو کې د اپریل په ۲۹ نېټه د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزه ناسته شامله ده. د مې په ۲۵، د آسیا استانبول پروسې د لوړ پوړو چارواکو یوه غونډه په اسلام آباد کې جوړه شوه. د دغو بحثونو تمرکز په سیمه ییزه همکاري و تر څو د سیمې د نقش په شمول د اقتصادي نښلون لپاره سیمه ییزو لومړیتوبونو ته ځواب ووایي. د مې په ۲۱، د افغانستان په اړه د تماس نړیوالې ډلې په کابل کې غونډه ترسره کړه تر څو د امنیت اړوندو مسلو، د توکیو د دوه اړخیزې حساب ورکونې د کاري چوکاټ، د بشري حقونو، ټاکنو او سیمه ییزو خبرو اترو په اړه غور وکړي.

۲۷. د اپریل په ۲ د ډله ییز امنیتي تړون سازمان په غونډو او د اپریل په ۳ د ټولګټو خپلواکو هیوادونو په غونډو کې، د بهرنیو چارو لپاره وزیرانو د افغانستان د وضعیت په اړه خبرې وکړې. د مرکزي آسیا د هیوادونو استازو له افغانستان څخه د تاوتریخوالي څخه ډک افراطیت په خپریدو زیاته اندیښنه څرګنده کړه او د خپلو جنوبي سرحدونو په پیاوړي کولو یې موافقه وکړه. په مسکو کې د شانګهای د همکاريو د سازمان د اپریل د ۱۴ نېټې د غونډې په جریان کې په کوم کې چې د لومړي ځل لپاره افغانستان د ناظر په توګه رابلل شوی و، ورته اندیښنې څرګندې شوې.

۲۸. د مارچ له ۴ څخه تر ۶ پورې، په اروپا کې د امنیت او همکاري سازمان، د مینځنۍ آسیا لپاره د مخه نیونکي ډیپلوماسي لپاره د ملګرو ملتونو سیمه ییز مرکز او د ملګرو ملتونو د تروریزم پر ضد د مبارزې د پلي کولو کاري ځواک د تروریزم سره د مبارزې او د پولې د امنیت په هکله په عشق آباد کې یو ورکشاپ ترسره کړ. برخه اخیستونکو موافقه وکړه چې د پولو خوندي کول یوې څو اړخیزې کړنلارې ته اړتیا لري چې پرمختیایي او ټیکنالوژیکي اړخونه شاملوي، چې د سیاسي ارادې پواسطه یې ملاتړ کېږي. د ملګرو ملتونو نهادونو او د افغانستان او تاجکستان حکومتونو د مې په ۱۴ او ۱۵ په دوشنبې کې د تروریزم سره د مبارزې په اړه یو کنفرانس جوړ کړ. برخه اخیستونکو د آسیا زړه - استانبول پروسې لپاره د ممکنه کارونې په موخه په مرکزي آسیا کې د ملګرو ملتونو د تروریزم سره د مبارزې د ستراتيژي د پلي کولو لپاره د عمل د یوه پلان د پرمختګ په پایله کې د ترلاسه شویو مشقونو په اړه نظري شریکي کړي.

۲۹. د اپریل په ۹ او ۱۰ په دوشنبې کې، د دريو هیوادونو ماهرینو د افغانستان - پاکستان - تاجکستان د ترانزیتی سوداګرۍ د درې اړخیز تړون مسوده نهایی کړه. د اپریل په ۲۴، د افغانستان، قرغزستان، پاکستان او تاجکستان د اوبو او انرژي وزیرانو د مرکزي آسیا - سویلي آسیا د بریښنا د لیرد او سوداګرۍ د پروژې د انتظار په حال کې / پاتې اسناد لاسلیک کړل. ټاکل شوې چې د ۲۰۱۵ کال په سپټمبر کې د رغونې کار پیل شي او په ۲۰۱۸ کال کې بشپړ شي. افغانستان به له تاجکستان او قرغزستان څخه د ورکړل شوې ۱،۳۰۰ میگاواټه بریښنا څخه ۳۰۰ میگاواټه ترلاسه کړي، او همدا رنگه د ترانزیت د فیس څخه به عایدات ترلاسه کړي.

۳۰. د افغانستان او پاکستان تر منځ د دوو اړخیزو اړیکو د ښه والي او د دواړو هیوادونو له خوا د هغې ارادې څرګندونه چې خپلې سیاسي او پوځي همکاري پیاوړي کړي، د لوړې کچې یو شمیر تماشونه ترسره شوي. د مې په ۱۲ کابل ته د خپل سفر په جریان کې، د پاکستان لومړي وزیر نواز شریف د ملي یووالي د حکومت په تړاو او د افغانانو په مشرۍ او مالکیت د سولې د پروسې لپاره د خپل هیواد ملاتړ بیاتکرار کړ. د پاکستان د پوځ لوی درستیز، د پاکستان د استخباراتو د ادارې (ISI) رییس، پخواني ولسمشر اصف علي زرداري او پخوانی لومړی وزیر یوسف رضا گیلاني له کابل څخه لیدنه وکړه. د مې په ۱۸، د افغانستان د ملي امنیت ریاست او د پاکستان د استخباراتو ادارې (ISI) د ترهګري ضد مبارزې د چارو په اړه د همکاري یو تفاهم لیک لاسلیک کړ. دغه تفاهم لیک د افغانستان په ملي شورا او سیاسي ډګر کې تودې خبرې اترې راولبارولي چې په پای

کې د ملي امنیت ریاست د مې د میاشتې په ۲۴ نېټه یو بیان صادر کړ په کوم کې چې یادې ادارې یادونه کړې چې تفاهم لیک به هله نهایی شي چې کله پراخي خبرې اترې ترسره شي. د مې په ۲۶، د افغانستان د بهرنیو چارو د وزارت سیاسي معین، حکمت کرزی او د پاکستان د بهرنیو چارو وزیر ایاز چودري په اسلام اباد کې سره ولیدل او د سولې او ثبات، له تروریزم سره د مبارزې، د پولې د امنیت، د اقتصادي همکاريو، افغان مهاجرینو او سیمه ییزې همکارۍ په اړه یې پر یو لړ مسلو خبرې وکړې.

دریم. بشري حقونه

۳۱. د فبروري د ۱۵ او د اپریل د ۳۰ تر منځ، یوناما ټولټال ۲۱۲۶ ملکي تلفات (۶۶۹ مړه او ۱۴۷۵ ټپیان) مستند کړي، چې دا د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په ترڅ کې ۲۳ سلنه چټک زیاتوالی منعکسوي. د ملکي تلفاتو د ریکارډ شوي لور شمیر رجحان دوام وموند. یوناما دولت ضد عناصرو ته ټولټال ۱۵۴۵ ملکي تلفات (۵۳۴ مړه او ۱۰۱۱ ټپیان) منسوب کړي، چې د ټولو ملکي تلفاتو ۷۳ سلنه جوړوي. یوناما ټولټال ۳۰۲ ملکي تلفات (۷۴ مړه او ۲۲۸ ټپیان) دولت پلوه ځواکونو ته منسوب کړي (۱۱ سلنه افغان ملي امنیتي ځواکونو، ۲ سلنه دولت پلوه ملیشه وو او ۱ سلنه نړیوالو پوځي ځواکونو ته منسوب کړي)، دا ۸۸ سلنه زیاتوالی دی، چې د ټولو ملکي تلفاتو ۱۴ سلنه جوړوي. د ټولو ملکي تلفاتو اته سلنه د دولت پلوه ځواکونو او دولت ضد عناصرو تر منځ د منسوب شویو ډزو د تبادلې په پایله کې را منځ ته شوي، په داسې حال کې چې ۵ سلنه د جګړې څخه د نامنسوب شویو پاته شونو چاودیدونکو توکو له امله رامنځ ته شوي. ځمکنۍ نښتې د ملکي تلفاتو مخکښه لامل ګڼل کيږي، چې ټولټال ۶۱۷ ملکي تلفات (۱۵۰ مړه او ۴۶۷ ټپیان) یې را منځ ته کړي، چې په دې پسې بیا په لاس جوړ چاودیدونکي توکي راځي، چې ټولټال ۵۰۳ ملکي تلفات (۱۶۲ مړه او ۳۴۱ ټپیان) شاملوي.

۳۲. د راپور ورکولو د مودې په جریان کې د دولت ضد عناصرو لخوا د لوړې کچې د بریدونو په پایله کې په قصدي ډول د ملکي وګړو په نښه کولو دوام درلود. د اپریل په ۱۸، یوه ځانمرګي بریدګر د چاودیدونکو توکو خپل واسکت د ننګرهار ولایت د جلال آباد په ښار کې د یوه بانک په دروازه کې وچاوه او هغه ملکي حکومتي چارواکي یې په نښه کړل چې له بانک څخه خپل معاشونه اخیستل چې په نتیجه کې یې ۳۰ ملکي وګړي ووژل او نور ۱۲۳ ټپیان کړل. طالبانو د مې د ۱۳ مې د کابل په میلمستون کې چیرې چې یوه فرهنګي غونډه جوړه شوې وه، د برید مسؤلیت په غاړه واخیست، چې په پایله کې یې ۱۴ ملکي وګړي مړه او یو شمیر نور ټپیان شوي وو. دولت پلوه ځواکونو ته په منسوب شویو ملکي تلفاتو کې د لغمان ولایت د الینګار په ولسوالۍ کې د اپریل د ۲۴ یوه پیښه شامله ده په کومه چې د ملي پوځ لخوا په ملکي استوګنځي د هاوان ګولۍ اصابت وکړ، اوه ملکي وګړي پکې مړه او اته نور ټپیان شول. ملي پوځ راپور ورکړ چې دوی د پوځ په پوسته د برید په تعقیب د هاوان مرمی وتوغوله.

۳۳. د جنوري له ۱ څخه د مې تر ۱۰ پورې، طالبانو د حقوقي متخصصینو او محکمو پر وړاندې د ۱۱ بیلابیلو بریدونو مسولیت په غاړه واخیست، چې په نتیجه کې یې ۱۱۴ ملکي تلفات اړولي، ۲۸ مړه او ۸۶ ټپیان، چې دا د تیر کال د ورته مودې په پرتله د ۶۰۰ سلنې څخه ډیر زیاتوالی ښيي. د یوناما لخوا ثبت شوي ارقام د هغه ادعا په پرتله لوړ تلفات ښيي کوم چې د طالبانو لخوا ادعا شوي، او همدارنګه د نښتو، ګواښونو، ډارونې او قضایي چارواکو د ځورونې نورې شپږ پېښې دي. پدې کې په مزارشريف کې د لوی څارنوالۍ د دفتر پر وړاندې د اپریل د ۹ نېټې برید او د ملکي بسونو پر وړاندې د مې د ۴ او ۱۰ نېټې دوه ځانمرګي بریدونه شامل وو چې په کابل کې یې د لوی څارنوالۍ د فتر مامورین لیردول.

۳۴. د اپریل په ۲۲، د هغوي د پسرلني بریدونو د پیلیدو د اعلاميې د روال سره سم، طالبانو یو بیان خپور کړ چې د دې ډلې جنګیالیو ته د ملکي تلفاتو د مخنیوي لارښوونه کوي. په بیان کې د ښوونځیو، پوهنتونونو او روغتیايي مرکزونو، او همدارنګه د ټولګټو پروژو په شمول یو شمیر خوندي تاسیسات درج شوي. د طالبانو د اعلاميې او په قصدي ډول په ملکي خلکو د بریدونو د لړۍ د ادعا په تعقیب، یوناما د مې په ۱۰ نېټه د لوی څارنوال د دفتر او په کابل کې د یوه میلمستون او د مې پر ۱۳ په هلمند کې د حج او اوقافو د ریاست پر وړاندې د بریدونو د غندنې په اړه دوه بیانيې خپرې کړي. دواړو بیانونو یوځل بیا ټینګار وکړ چې نړیوال بشردوستانه قانون، د ملکي وګړو او ملکي موقعیتونو پر وړاندې بریدونه منع کوي او د طالبانو

په ګډون په افغانستان کې د جګړو د ټولو اړخونو څخه غواړي چې دا اصل رعايت کړي. د مې په ۱۴، طالبانو ويلي چې دوی د دې تعريف لاندې هيڅ بهرنی د "ملکي" په حيث نه مې، خو په هر ډول وروستيو بریدونو کې یې د ملکي وګړو د وژل کیدو مسلې ته ځواب نه دی ويلي.

۳۵. د ماشومانو او وسله والې شخړې په اړه د نظارت او راپور ورکولو لپاره د ملګرو ملتونو په مشرۍ د هيواد کاري ځواک د فبروري د ۱۵ او د اپريل د ۳۰ ترمنځ په ۲۵۴ پېښو کې د ماشومانو ټولټال ۵۲۳ تلفات (۱۳۵ وژني او ۳۸۸ ټپي کيدنې) مستند کړي. د راپور ورکولو د مخکې مودې په پرتله د ماشومانو تلفات دوه سلنه زيات شوي. د ماشومانو زياتره تلفات (۲۷۰ تلفات) د دولت پلوه او دولت ضد عناصرو تر منځ د ځمکنيو نښتو پر مهال را منځ ته شوې، ورپسې د په لاس جوړ چاودیدونکو توکو بریدونه (۱۲۴ تلفات) راځي او بيا ورپسې د جګړې څخه پاته شوني چاودیدونکي توکي (۸۰ تلفات) راځي. ماشومان په ځانګړي ډول د هيواد په سويلي سيمه کې زيانمنونکي دي، ياده سيمه د ماشومانو د ټولټال راپور شويو تلفاتو ۲۷ سلنه ښيي، چې اساساً د ځمکنۍ نښتو په برخه کې د زياتوالي د مسلې سره تړاو لري. دولت ضد عناصر د ماشومانو د ټولټال ۴۶ سلنې مسول وو په داسې حال کې چې دولت پلوه ځواکونه د ۱۸ سلنې مسول وو. د تلفاتو پاته ۳۶ سلنه کومې ډلې ته نه شي منسوبيدلای. د مارچ په ۱۴، د افغانستان حکومت ملګرو ملتونو ته د ماشومانو او وسله والې شخړې د عمل پلان د پلې کولو په اړه د پرمختګ خپل څلورم راپور وړاندې کړ. په خپل راپور کې، دولت د جنوري له ۱ څخه تر دسمبر ۳۱ پورې هغه اقدامونه په ګوته کړي چې موخه یې د عمل د پلان پلي کول او د ماشومانو پر وړاندې د وژني، معيوبیت او جنسي تاو تريخوالي په اړه د راپور ورکولو د ضميمې پر مخ وړل دي.

۳۶. د اپريل په ۱۹، يوناما او د بشري حقونو لپاره د ملګرو ملتونو د عالي کميشنر دفتر، د افغان ښځو له نظره د عدالت تر سر ليک لاندې يو راپور پيل کړ: د منځګړيتوب او محکمې د قضاوت له لارې د ښځو پر وړاندې د تاوتریخوالي د قضيو ځوابول"، د محکمو د قضاوت پر ځای د منځګړيتوب د ښه کارولو د اسنادو ښکاره کول، د اصلاحاتو لپاره د قضيو او سپارښتنو حلول تر څو عدالت ته د ميرمنو لاسرسی ښه کړي.

۳۷. د درواغجنو ادعاوو پر بنسټ د کابل په ښار کې د خلکو لخوا د مارچ په ۱۹ د يوې ۲۷ کلنې ميرمنې وژنه چې ګويا هغې د قرانکریم يوې نسڅې ته اور اچولی، په افغانستان دننه او نړيواله کچه د خلکو نارضايتي او پراخه غندنه راوپاروله. حکومت برید غندلی او په اړه یې تحقيقات پيل کړي دي. د مې په ۶، په کابل کې ابتدايه محکمې ۱۲ تنه ملکي وګړي د قتل په تور په بند محکوم کړي او څلورو ته یې د مرګ سزا واوروله. د محکمې ټولې پریکړې په اوس حال کې استيناف طلبه دي. د مې په ۱۹، د ۱۹ محکومو پوليس افسرانو لپاره پریکړه اعلان شوه، چې ۱۱ پوليس افسران یې په دنده کې د سيستي له امله په يو کال بند محکوم کړل او پاتې اته نور د شواهدو د نشتوالي له امله تېرته شوي. د بشري حقونو او حقوقي مدافع افغان او نړيوالو ډلو د ټولو محکومیتونو لپاره د قانوني پروسې په اړه جدي انديښنې څرګنده کړې او ويلي یې دي چې دا د عادلانه محکمو د افغان او نړيوالو معيارونو سره سمون نه لري.

۳۸. د ښځو د نړيوالې ورځې څخه د مخه د مارچ د پنځمې نيټې په وينا کې، ولسمشر غني د پریکړې نيولو، اقتصادي پياوړتيا، تعليم او روغتيا په شمول، د افغان ميرمنو لپاره د اساسي او دوامداره بدلون د راوستلو لپاره د حکومت په ژمنو ټينګار وکړ. ملګرو ملتونو د ښځو د نړيوالې ورځې په جريان کې، د نړيوالې موضوع په اړه "د ښځو ځواکمنول؛ د انسانيت پياوړي کول" دي د هيواد په کچه د لاسرسي د فعاليتونو ملاتړ وکړ. د مارچ له ۹ څخه تر ۲۰ پورې، ملګرو ملتونو د ښځو د وضعيت په اړه د کميسيون نهه پنځوسمې ناستې ته کومه چې د ملګرو ملتونو په مرکزي دفتر کې جوړه شوې وه د افغانستان د حکومت د پلاوي د ګډون ملاتړ وکړ.

۳۹. د راپور ورکولو د دورې په جريان کې، د يوناما د راپور پر وړاندې د هغه د غبرګون د يوې برخې په حيث، چې د فبروري په ۲۵ په افغان توقيف خايونو کې د شخړې سره د اړوندو توقيفيانو سره د چلند په اړه خپور شو د شکنجې د له منځه وړلو لپاره د ملي پلان لپاره د وړاندیز يوه طرح وړاندې کړه. وړاندیز شوی ملي پلان، چې بايد د ملي امنيت د دفتر د سلاکار او د

ولسمشر د دوهم مرستيال لخوا نظارت شي ، پکې نظارتي اصلاحات ، د مخنيوي تدبيونه او روزنه شامله دي. د ولسمشر دوهم مرستيال د اپريل په ۲۹ نيټه يوناما او د افغانستان د مدني ټولنو سازمانونو ته اطلاع ورکړه چې د دوی په ګډون به يوه کمېټه جوړه شي ترڅو د يوه کاري پلان مسوده جوړه او د پلي کيدو څخه يې څارنه وکړي.

د کابل د بهير تطبيق او د برمختيايي مرستو همغږي

۴۰. د ترکتني لاندې مودې په جريان کې ، ولسمشر غني او اجرائيوي رييس عبدالله په مستقيم ډول د پراختيايي اجندا پر سر په کار بوخت ول ، او د هغوي د موجوده پراختيايي ادارو په اړه يې د سترو مرستندويانو ، نړيوالو مالي بنسټونو او ملګرو ملتونو څخه د پريزنتيشنونو د وړاندې کولو غوښتنه کوي. تمه کيږي چې د ادارو او د مالي وزارت په مشرۍ د پراختيايي همکارۍ د کليو خبرو اترو د پروسې بياکتنه به وکولای شي د افغانستان د حکومت راتلونکي پراختيايي ستراتيژيايي او پاليسۍ ته اطلاع ورکړي. د مارچ په ۸ ، ملګرو ملتونو د خپلې ادارې بياکتنه د ولسمشر دفتر ته وسپارله. تمه کيږي چې د ۲۰۱۵-۲۰۱۹ کال لپاره د ملګرو ملتونو د برمختيايي مرستې وړاندیز شوی چوکاټ ، چې د پخواني ادارې لخوا د ۲۰۱۴ کال د مې په ۶ مه په اصولو تاييد شو ، خو د نوي حکومت لخوا تصويب ته په تمه دی ، د اوسنيو خبرو اترو له لارې مطلع شي. تر دې دمه دولت د ملی لومړيتوبونو د موجوده ۲۲ پروګرامونو د يوځای کولو لپاره خپله اراده ښودلې.

۴۱. د اپريل په ۳ ، کابينې د اصلاحاتو د پلي کولو او نظارت لپاره د مالي وزارت وړاندیز شوی پلان تصويب کړ. د سند په يادولو سره چې سرليک يې د "خان بساينې احساسول" دی ، کوم چې د ۲۰۱۴ کال په ډسمبر کې د لندن په کنفرانس کې شريک شو ، پلان ۵۲ تدابيونو څخه جوړ شوی دی د کومو له جملې څخه چې ۲۶ هغه يې د شپږو مياشتو په اوږدو کې د فعاليت لپاره د لومړيتوبونو په حيث په ګوته شوي. د مالي وزارت د پلان سره سم د اړندو وزارتونو سره په کار بوخت دی.

۴۲. په افغانستان کې اقتصادي او مالي وضعيت ننګونکی پاتې شوی. د نړيوال بانک د معلوماتو پر اساس ، افغانستان په ۲۰۱۴ کال کې د ودې دوه سلنه کچه تر لاسه کړې ، چې دا د ۲۰۱۵ کال لپاره ۲.۵ هغه اټکل شوې. د کمزوري اقتصادي فعاليت په پايله کې ، ممکن په ۲۰۱۵ کې مالي زيانونه يا اغيزمنتوب لور پاتې شي. د نړيوال بانک د تحليل سره سم ، د ۲۰۱۴ کال په نسبت په ډراماتيک ډول د عوايدو د ښه والي فعاليتونو ته اړتيا ليدل شوې ترڅو په ۲۰۱۵ کال کې له بوديجويي مالي تشې څخه د لوړيدو مخنيوی وشي. د دې سريره ، په دې ټينګار شوی چې اقتصادي بيا رغونه د اصلاحاتو پلي کيدو ته اړتيا لري ترڅو د عوايدو، اداري فساد او حکومتدارۍ انديښنو ته ځواب ووايي، په ځانګړي توګه هغه چې د اقتصاد په برخه کې باور اغيزمنوي.

۴۳. د مارچ په ۲۰ ، د پيسو نړيوال وجهي صندوق د کارکونکو لپاره د نظارت يو ننه مياشتنۍ پروګرام اعلان کړ چې موخه يې مالي او بانکي زيانمنتوب ته رسيدګي، د نړيوالو زيرمو او ټيټ پور مراقبت او ساتل ، د کم انفلاسيون ساتل او د رقابت پذيري پياوړتيا ده. د پروګرام په ځواب کې ، حکومت ګمري ماليات لور کړل او په عايداتو باندې د مالياتو قانون يې پلي کړ. د مالي وزارت څرګنده کړې چې د عوايدو لومړني اټکلونه چې د پيسو د نړيوال وجهي صندوق سره پرې موافقه شوې د هدف څخه ۴ سلنه لور وو او همدارنګه دولت توانيدلی چې د معاشاتو او عملياتي لګښتونو په ګډون خپل پلان شوي لګښتونه بشپړ کړي.

۴۴. د افغانستان حکومت د استخراجي صنايعو پراختيا په دوامداره توګه د يوه پام وړ اقتصادي فرصت په توګه تعقيبوي. د حکومت لخوا د فبروري د ۸ د غوښتنې په ځواب کې ، ملګرو ملتونو د پاليسۍ جوړولو ، نظارتي ظرفيتونو او عامه سلامشورو په برخو کې ملاتړ چمتو کړ. دې همدارنګه د حاجيګک په کان کې، چې د اکتشاف لپاره د لومړيتوب يوه سيمه ده، د لرغون پيژندنې د ازمايښت د ترسره کولو په برخه کې د سوداګرۍ او صنايعو د وزارت سره همکاري کړې. د کانګو جمهوريت په برازاويل کې د استخراجي صنايعو د شفافيت د نوښت د بورډ په ناسته کې ، د اپريل په ۱۴ او ۱۵ ، د حکومت اصلاحي اجندا ته په ژمنتيا سره ، په نوښت کې د ورګډيدو لپاره د افغانستان د نوماندۍ موده د ۱۸ مياشتو لپاره وغځول شوه.

۴۵. د ځمکو د ناقانونه غصب مسلې ته د رسيدګي په موخه د حکومت د هڅو په اړه ، د مارچ په ۱۹ ، ملګرو ملتونو د ځمکې د مديريت د مرکزي سيستم په شمول ، د ځمکې د ویش د چوکاټ په دننه کې د نظارت او حساب ورکولو د پراختيا په اړه د وړانديزونو سره يو ځای يو راپور خپور کړ. د اپريل په مياشت کې ، سترې محکمې او د ولسمشر دوهم مرستيال په دې سلا شول چې د ځمکې د قبالي مسوليت به د افغانستان د ځمکو خپلواکې ادارې ته وليږدول شي. د اپريل په ۸ د ولسمشر د فرمان لخوا تاسيس شوی ، د ځمکې او اوبو په اړه عالي شورا د لومړي ځل لپاره د مې په ۵ د ولسمشر غني په رياست جوړه شوه. ولسمشر غني ژمنه وکړه چې د ځمکو د غصب مسلې ته به د يوه فاکتور په حيث ، چې په ټولنيزه اقتصادي پراختيا اغيزه لري ، رسيدګي کوي. يوناما د وړانديز شويو قانوني اصلاحاتو د رامنځ ته کولو په برخه کې د سوداګرۍ او صنايعو له وزارت سره مرسته کړې چې هدف يې د سوداګرۍ او تجارت او راکړې ورکړې لپاره د چاپيريال پياوړتيا ده.

۴۶. د اپريل په ۲۶ ، د اداري فساد پر وړاندې د نظارت او ارزونې خپلواکې ګډې کميټې خپل اووم دوه کلن راپور خپور کړ ، چې د ۲۰۱۴ له جولای څخه تر دسمبر پورې دوره او د دې د ۳۲۳ سپارښتنو د پلي کولو د حالت لنډيز تر پوښښ لاندې نيسي ، او همدارنگه د ادارې فساد پر وړاندې يو لړ مسلې تر پوښښ لاندې نيسي کومې چې د حکومت او نړيوالې ټولنې دواړو سره تړاو لري. په راپور کې کميټې يادونه کړې چې ۵۳ وړانديزونه په بشپړ ډول پلي شوي ، ۱۴۹ وړانديزونه د پلي کيدو په حال کې دي يا څه نا څه پلي شوي ، ۳۳ وړانديزونه لا تر اوسه ندي پلي شوي او ۸۸ وړانديزونه پدې وروستيو کې صادر شوي چې د پلي کيدو حالت يې تر دې دمه ندي ارزول شوی.

۴۷. د پوليسو د همغږۍ د نړيوال بورډ د مارچ د مياشتې د ۱۲ نيټې په غونډه کې ، د کورنيو چارو وزير د لازياتي حسابورکوني او د پوليسو او د ټولنو تر منځ د اړيکو د ښه والي لپاره د تدبيرونو په شمول ، د پوليسو د مسلکي کولو لپاره يوه ستراتيژي په لار واچوله. د راپور ورکولو د دورې په جريان کې ، ملګرو ملتونو د محاسبې وړ پوليسو ، ظرفيت لوړولو او د ښځينه افسرانو د مسلکي کولو د ملاتړ لپاره مدافعي ته دوام ورکړ. د اپريل په ۲۸ ، د ښځينه پوليسو ټولټال ۵۲ شوراګانې تاسيس شوې ، چې ۱۲ هغه يې د کورنيو چارو د وزارت په رياستونو کې ، ۱۰ هغه يې د کابل د پوليسو په حوزو او ۳۰ په نورو ولايتونو کې دي. ملګرو ملتونو د پوليسو لپاره د سواد زده کړې د کورسونو د برابرولو په برخه کې د کورنيو چارو له وزارت سره مرسته کړې ، چې د ۲۰۲ ميرمنو په ګډون ۴۹۸۹ افسران اوسمهال په ۱۹ ولايتونو کې د سواد زده کړې په کورسونو کې شامل شوي.

څلورم. بشردوستانه مرسته

۴۸. د شخړې او سختې هوا د شرايطو د ترکيب ، د نفوسو د دوامداره بې ځايه کيدنې او د اغيزمنو ټولنو ترمنځ د زيان مننې د لوړې کچې له امله بشری وضعیت ننگونکی پاتې شوی. د مرستې عمليات نږدې ۸۸۲۷ کورنيو ته چې د طبيبي پيښو په واسطه اغيزمن شوي رسيدلي ، او همدارنگه په مهمو برخو ، لکه د معافيت په پروگرامونو کې پرمختګ شوی. په هرصورت ، د خوراکي توکو شديد نه خونديتوب/نه مصونيت او زيانمنونکو خلکو ته لاسرسی ، او همدارنگه د بشريالني د کارکونکو خونديتوب د انديښنې وړ لوی لاملونه پاتې دي. د اسلام آباد او تهران کې په غونډو کې ، د افغان کډوالو لپاره د هر اړخيز راستنيدو او بيا ادغام د ستراتيژيو د جوړولو په اړه د پام وړ پرمختګ شوی ، او د کډوالو د خپلې خوښې د راستنېدو کچه په دوامداره توګه د ۲۰۱۴ کال په پرتله لوړه پاتې ده.

۴۹. د پاکستان څخه د افغان کډوالو د په خپله خوښې راستنيدو لپاره د درې اړخيز کميسيون په ۲۵ ناسته کې ، چې د مارچ په ۱۱ په اسلام آباد کې جوړه شوه ، د افغانستان ، پاکستان او ملګرو ملتونو د کډوالو د عالي کميشنري د دفتر استازو موافقه وکړه چې د افغان وګړو لپاره د بيرته ستندېدنې او بيا يو ځای کيدنې د يوې پراخې او جامع ستراتيژۍ ملاتړ وکړي. پداسې حال کې چې پاکستان به د ټولو ناراجسټر شويو افغان کډوالو په راجسټر کولو موافقه وکړي ، د افغانستان د جذب ظرفيت ته په کتو سره ، په دې ستراتيژۍ کې به د په خپلې خوښې د بيرته ستندېدنې او بيا يوځای کيدنې پروسه شامله وي. د پايلې په توګه ، افغانستان د مهاجرت په اړه يو عالي ملي کميسيون رامنځ ته کړ ، چې مشري يې د ولسمشر له خوا څخه کيږي ، دا کميسيون به د کډوالو د بيرته راستنيدنې او بيا يوځای کيدو په شمول ، د بېخايه کيدنې ټول مسلو ته رسيدګي کوي.

۵۰. د مې په ۱۹، د افغان ګډوالو لپاره د حل لارو د ستراتيژي په اړه د رهبري د څلور اړخيزې کميټې څلورمه ناسته چې موخه يې د په خپلې خوښې بېرته راستنيدنې، دوامداره بيايوځای کيدنې او د کوربه هيوادونو سره مرسته ده چې په ترکيب کې يې افغانستان، د ايران اسلامي جمهوريت، پاکستان او د ملګرو ملتونو د عالي کميشنري دفتر شامل دي په تهران کې دايره شوه. هغه نقش چې د ايران اسلامي جمهوريت او پاکستان د افغان ګډوالو د سترو ټولنو په کوربه توب کې لوبولی ومنل شو او همداراز د مشترک پلان جوړولو پر اړتيا ټينګار وشو تر څو د اقتصادي مهاجرينو د موضوع په اړه تګلارو ته ځای ورکړي.

۵۱. د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په پرتله د افغان ګډوالو او بې اسنادو افغانانو د په خپلې خوښې د راستنيدنې کچې په دوامداره توګه لوړې پاتې شوې. د تورخم او سپين بولدک د تګ راتګ د سرحدې پولو له لارې له پاکستان څخه د بې اسنادو راستنيدونکو افغانانو ټوليزه کچه د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په جريان کې د ټولو راستنيدو او اخراج شويو ۱۷۲ سلنه ده. د جنوري له ۱ څخه د اپريل تر ۳۰ پورې، د ټولټال ۱۴۹۵۵۵ بې اسنادو افغانانو له جملې څخه د ايران له اسلامي جمهوريت څخه ټولټال ۸۴۵۰۲ افغانان او له پاکستان څخه ټولټال ۶۵۰۵۳ افغانان بېرته هيواد ته په خپله خوښه راستانه شوي، پداسې حال کې چې په ۲۰۱۴ کې د ورته مودې په اوږدو کې ۷۶۲۳۸ بې اسنادو ګډوال هيواد ته ستانه شوي. د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې د ټولټال ۶۸۶۱۹ نا راجسټر شويو افغانانو په پرتله، د ټولټال ۷۵۰۲۷ نا راجسټر شويو افغانانو له جملې څخه د ايران له اسلامي جمهوريت څخه ټولټال ۸۶۰۴۹ افغانان او له پاکستان څخه ټولټال ۶۹۳۳ افغان په روز ايستل شوي. د ۲۰۱۴ کال د ورته مودې په ترڅ کې د ټولټال ۳۸۱۷ په پرتله، چې له هغې جملې څخه ۹۵ سلنه د پاکستان څخه وو، د ۲۰۱۵ کال د لومړيو څلورو مياشتو په ترڅ کې، ټولټال ۲۱۵۰۵ ګډوال د کډوالو لپاره د ملګرو ملتونو د عالي کميشنري دفتر له لارې د خپلې خوښې د راستنيدنې د پروګرام لاندې هيواد ته سانه شوي. اټکل شوی و چې له پاکستان څخه له ۳۰ څخه تر ۴۰ سلنې پورې راستنېدونکي مرستې ته اړتيا لري. خو د تمويل د کموالي له امله، يوازې د ۱۰ سلنې هغو سره مرسته کيدلای شي. د لنډمهاله اړتياوو وړ هاخوا، د دوامداره معيشت لپاره مرستې او د بيا يوځای کيدنې لپاره ملاتړ ته اړتيا ليدله کيږي.

۵۲. افغانستان د خوست او پکتیکا په ولايتونو کې د پام وړ شمير ګډوالو ته څوک چې د پوځي عملياتو له امله د پاکستان له شمالي وزيرستان څخه راښتيدلي په پرله پسې توګه کوربه توب ته دوام ورکړی. په دواړو ولايتونو کې د ملګرو ملتونو د مجدد تايد د تمرين په تعقيب، د جنوري د ۳۱ راهيسې د راجسټر شويو ګډوالو په شمير کې ۱۵ سلنه کمښت ثبت شوی. د اپريل په ۲۱، دلته ۳۵۲۵۲ کورنۍ موجودې وي چې په مجموع کې ۲۴۳۲۴۸ کسان د ګډوال په توګه راجسټر شوي، يعنې (په خوست کې ۱۷۵۹۲۹، او په پکتیکا کې ۶۷۳۱۹). بشر دوستانه ادارو په پرله پسې ډول د هغوي لپاره مرستې برابرې کړې.

۵۳. د اپريل په ۳۰، د بې ځايه شويو داخلي کسانو په اړه د کاري ځواک ګډه مشري د ګډوالو او بېرته راستنيدونکو چارو د وزارت او د ګډوالو لپاره د ملګرو ملتونو د عالي کميشنري له خوا وشوه چې په ۲۰۱۵ کال کې يې د شخړې له امله ټولټال ۳۵۸۰۰ بې ځايه شوې کسان ثبت کړي. تر ټولو زيات بې ځايه شوي کسان په فارياب او هلمند ولايتونو کې ثبت شوي، ۵۱۹ کورنۍ (۳۲۰۶ کسان) او ۳۷۴ کورنۍ (۲۹۳۸ کسان) دي. د حکومتي ځواکونو او دولت ضد عناصرو ترمنځ د شخړې په درلودلو سره چې د لوړې کچې د بې ځايه کيدنې لامل شوې، د راپور ورکولو د مودې په جريان کې، کندوز ولايت د انديښنې وړ لومړنۍ سيمې په حيث را څرګند شو. بشردوستانه فعالين د هغو کورنيو ګډې ارزونې ته دوام ورکوي چا چې د ګډوالی او راستنيدونکو چارو د رياستونو څخه د مرستې غوښتنې کړې چې تر دې دمه يې ټولټال ۸۵۵۸ کورنۍ ارزولې چې له هغې جملې څخه ټولټال ۳۶۴۰ کورنۍ د شخړې له امله د بې ځايه شويو کسانو په حيث تايد او تصديق شوې چې مرستې ته اړتيا لري. د مارچ څخه تر مې پورې، ملګرو ملتونو د خپلې پراخې لوجسټيکي شبکې په کارولو سره د شخړې سره د تړلو ټولټال ۲۳۸۰۰۰ بې ځايه شويو کورنيو سره د اټکل ۷۸۰۰ ميټريک ټنه خوراکي توکو مرستې وکړي.

۵۴. د ماين پاکۍ همکارانو، د ملګرو ملتونو په همکارۍ، د ۲۰۱۵ کال په لومړۍ ربع کې په ۱۴ افغاني ټولنو کې د ماينونو ۴۶ او د جګړې درې ډګرونه له ماينونو څخه پاک کړل. د پرسونل ضد ماينونو د بنديز تر کنوانسيون لاندې د کاري پلان د ۲۰۱۵ د هدفونو د پوره کولو لپاره تمويل ممکن کافی نه وي. اټکل کيږي چې د ماينونو ۴۰۲۵ ميدانونه او د جګړې ۲۴۵ ډګرونه

په ماینونو ککړ وي ، چې دا د ۲۵۵ ولسواليو په کچه ۱۶۰۳ ټولني اغيزمنوي ، چې د ملي وګړو ژوند او معيشت يې له ګواښ سره مخ کړي. د ناتو د غوڅ ملاتړ ماموریت سره د کار کولو له لارې ، ملګرو ملتونو د نړيوال امنیت د مرستندويه پخواني ځواک (ايساف) د عملياتو په پایله کې د ډزو د تمرین ځايونو په ګډون ، په چاودیدونکو توکو د ککړو سیمو په نښه کولو او پاکولو ته دوام ورکړ.

۵۵. د راپور ورکولو د مودې په جریان کې ، د واورې د ښوېدو ، د زښتې زیاتي واورې د اوریدو او سیلابونو په شمول ، د ۳۴ ولایتونو له جملې څخه ۲۴ یې د سرې هوا له امله اغيزمن شوي. د راپورونو سره سم ټولټال ۲۹۰ کسان وژل شوي ، ۹۷ ټپيان شوي او ۹۰۰۹ کورونه زیانمن شوي. د طبیعي پیښو پر وړاندې د مبارزې ملي کمیټې او د بشر پالنې د چارو ادارې د موجودو خوراکي زیرمو په کارولو سره د ټولو اغيزمنو کسانو خوراکي او غیر خوراکي توکو د اړتیاوو د ځوابولو په موخه هڅو ته دوام ورکړ.

۵۶. هغه لومړنۍ ارزونې چې د خوړو د خونديتوب او کرنې د کلسټر لخوا د راپور ورکولو د مودې په جریان کې ترسره شوي په ګوته کوي چې د زیان منونکو کورنیو د پیروډلو ځواک په تیرو پنځو کلونو کې د هیواد په ډیری برخو کې شاوخوا ۱۰ سلنه خراب شوی. د شخړو یا طبیعي پیښو او همداراز د راستنیدونکو کډوالو او موجوده بېوزلو کورنیو له امله ، داسې اټکل کېږي چې دا به د پي ځایه شویو کورنیو په منځ کې د خوراکي توکو د شدید نه مصونیت د لوړو کچو له امله بدتر شوی وي. د نښو په حواله ، د خوراکي توکو نه خونديتوب به په ټول هیواد کې نږدې ۱.۴ میلیونه خلک اغيزمن کړي.

۵۷. د ګوزن د له منځه وړلو هڅې په پرله پسې توګه د افغانستان په سویل او ختیځ ، او همدارنګه په سویل ختیځ او لویديځو سیمو کې د لاسرسي د ننګونو سره مخ وي. د فبرورۍ په لومړیو کې د هلمند په ولایت کې د وسله والو غیر دولتي فعالینو لخوا د لنډمهاله لاسرسي بندیز د لرې کولو راهیسې ، د ګوزن د ناروغۍ د له منځه وړلو نړيوال نوبت د پولیو د واکسین د مصونیت بشپړیدونکي فعالیتونه ترسره کړل. د دې هڅو سره سره ، په ۲۰۱۵ کال په افغانستان کې د ګوزن لومړۍ قضیه د جنوري په میاشت کې د هلمند ولایت په ریګ ولسوالۍ کې تصدیق شوه. د جنوري او می د میاشتو ترمنځ ، د کندهار ولایت د پنجوايي په ولسوالۍ کې د نویو لاسرسي لرونکي ساحو ؛ د نورستان ولایت د برگ متال ولسوالۍ او د ننگرهار ولایت د لعل پورې ولسوالۍ پشمول ، د معافیت ملي ورځ او د واکسیناسیون اوه کمپاینونه په لاره اچول شوي. د راپور ورکولو د مودې په جریان کې ، د ګوزن د ناروغۍ کمپاین کونکو د افغانستان په سویل ، ختیځ ، لویديز او سویل ختیځ کې په کم فعالیت لرونکو ولسوالیو باندې تمرکز وکړ چې په ننگرهار ، کنړ ، لغمان ، کندهار ، هلمند ، پکتیکا او فراه ولایتونو کې یې د بریالیو کمپاینونو لپاره لار هواره کړه.

۵۸. د ۲۰۱۵ کال په لومړۍ ربع کې د امنیتي پیښو له زیاتوالي سره سره ، د بشر پالنې په چارو پورې د اړوند پرسونل ، شتمنیو او تاسیساتو پر وړاندې د پیښو حجم او د روغتیايي تاسیساتو پر وړاندې سرغړونې د ۲۰۱۴ کال کې د ورته مودې د پیښو سره سمې او ثابتې پاته شوې. د ملګرو ملتونو د نظارت نړيوال چوکاټ د جنوري ۱ څخه د اپریل تر ۳۰ پورې په مجموعي ډول ۷۴ پیښې ثبتې کړي ، چې ۵۲ هغو یې غیر دولتي سازمانونه متاثره کړي. پدې پیښو کې د ۱۱ مرستندويه کارمندانو وژنه او د ۱۰ نورو ټپي کیدنه شامله ده. سربیره پردې ، ۵۴ مرستندويه کارکوونکي تښتول شوي او دوه نیول شوي دي. د روغتیايي تاسیساتو یا کارمندانو او د ماین پاکۍ د ۲ سایټونو پر وړاندې ۱۱ پیښې ثبت شوي.

۵۹. د اپریل په ۳۰ ، د افغانستان لپاره د بشردوستانه تمویل کچه ټولټال ۱۷۲ میلیون ډالرو ته ورسیده ، چې له هغې جملې څخه ۱۲۹.۵ میلیون ډالر د هغو فعالیتونو لپاره اختصاص شوې چې وړاندوینه یې د بشريالني په ستراتیژیک غبرګون پلان کې شوې او ۲۴.۶ میلیون ډالر د نړيوال سره صلیب او سرې میاشتي د ټولني لپاره اختصاص شوي. د جون تر ۱ نیټې پورې د بشريالني ستراتیژیک غبرګون پلان ۲۷ سلنه تمویل شوی وه. د پلان له مخې د اختصاص شوې تمویل ۹۳ سلنه تمویل د ملګرو ملتونو د سیستم ادارو ، وجهي صندوقونو او پروګرامونو او ۷ سلنه غیر دولتي سازمانونو ته ځانګړي شوي. ټولیز بشردوستانه راپول شوی مالي تمویل ټولټال ۱۸.۳ میلیون ډالره ترلاسه کړې. د تمویل د خنډونو د یوې پایلې په حیث ، د جون په میاشت کې د موجوده خوراکي توکو په برخه کې د نیمګړتیاوو اټکل شوې او شدیدی خوارځواکۍ ته د رسیدګي په خاطر به د بشر پالنې په

غبرګون باندې جدي اغيز وکړي. د دې لپاره چې د ۲۰۱۵ کال په اوږدو کې عمليات دوام ومومي، د خوړو نړيوال پروګرام د ټولټال ۶۵.۵ ميليون ډالرو لپاره بېړنۍ غوښتنه ترسره کوي. دا تمويل به د هغو زرګونو خلکو د بشردوستانه اړتياوو او همدارنګه د رابرسيره کيدونکو بشري اړتياوو د ملاتړ لپاره څوک چې پدې وروستيو کې د جګړو له امله په يو شمير ولايتونو کې، د بېلګې په توګه، په کنډز کې پي ځايه شوي، وکارول شي.

پنځم. د مخدره توکو پروړاندې مبارزه

۶۰. د اپريل په ۲۱، د افغانستان د ۲۰۱۴ کال د اپيډمو د سروې د ټولنيز اقتصادي تحليل برخه د مخدره توکو او جرمونو په اړه د ملګرو ملتونو د دفتر لخوا خپره شوه. دغه راپور د ترياکو اقتصاد او هغه فاکټورونه او اغيز لرونکي عوامل چې د کوکنارو د کرلو لامل ګرځيدلي، تحليل کړل. سره له دې چې په افغانستان کې د ترياکو احتمالي ناخالص اټکل شوی ارزښت د تير کال راهيسې ۲.۸۴ مليارډو امريکايي ډالرو ته د نږدې ۹ سلنې په واسطه راټيټ شوی، ترياک لاهم د هيواد د ناخالص کورني محصول نږدې ۱۳ سلنه جوړوي. ترياک د کروندګرو لپاره د پام وړ يو محصول دی، او په يو شمير کليوالي ټولنو کې لاهم د عايداتو د يوې مهمې سرچينې په حيث په ځای پاته شوی، او د هغو کروندګرو لپاره چې دا توکي کړي د عايد ۳۶ سلنه جوړوي. که څه هم چې موجوده معلومات د اپيډمو په اصلي مصرف کونکو هيوادونو کې د غوښتنې په برخه کې ستر بدلون نه څرګندوي، په ۲۰۱۴ کال کې د کروندې پر سر د وچو اښو د اوسط نرخ کميدل هم په افغانستان او د پولو ورهاخوا سيمو کې د هيرويينو په قيمتونو کې کموالی منعکسوي.

۶۱. د کتنې لاندې د مودې په جريان کې، د مخدره توکو د محصول د له منځه وړلو چارې چې د ولايتي ادارې د واليانو په مشرۍ ترسره شوې د افغانستان په نهو ولايتونو کې راپور شوې، چې د مۍ تر ۱۰ نيټې پورې ټولټال ۳۰۴۲ هکتاره ځمکه له کوکنارو څخه پاکه شوې. د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې د وزارت د هڅو له امله چې موخه يې د نورو وزارتونو سره چې امنيتي دندې لري د همغږي ښه کول دي، لومړنۍ ارزونې ښې چې د تېرو کلونو په پرتله د کوکنارو د له منځه وړلو د فعاليتونو پر مهال د امنيتي پېښو کچه ټيټه وه. په ۲۰۱۵ کال کې د کوکنارو د اړولو د عملياتو له پيل راهيسې د امنيتي ځواکونو پنځه غړي وژل شوي او ۱۶ تنه ټپيان شوي دي.

۶۲. د افغانستان د قانون پلي کونکو چارواکو د راپور ورکولو د مودې په جريان کې د مخدره توکو پر وړاندې د مبارزې ټولټال ۸۴۱ عمليات ترسره کړي، چې په پايله کې يې شاوخوا، ۱۴۵۷۶ کيلوګرامه نيشه يي توکي نيول شوي دي. پدې کې ټولټال ۸۹۸ کيلو هيرويين، ۸۶۰۷ کيلوګرامه اپين، او ۵۰۷۱ کيلوګرام چرس شامل وو. سريره پردې، ۵۰۴ کيلوګرامه جامد کيمياوي پريکسر توکي او ۱۵۴۰ ليتره مایع کيمياوي پريکسر توکي نيول شوي دي. د هيرويينو د جوړولو دوه لابراتوارونه له منځه وړل شوي، ۸۱۸ شکمن کسان نيول شوي، او ۱۸۷ موټرې او ۱۵۲ ميله وسلې نيولې شوي دي. د دې عملياتو په جريان کې، د امنيتي ځواکونو دوه غړي وژل شوي او درې نور ټپيان شوي دي. د سرحدي ارتباطي دفترانو هڅې چې موخه يې د افغان، ايراني، پاکستاني، تاجک او ازبک سرحدي پوليسو د عملياتو ملاتړ دی په ټوليزه توګه ۳۰۲۷ کيلوګرامه نشه يي توکي نيولي دي.

شپږم. د ماموريت ملاتړ

۶۳. يوناما په پرله پسې توګه په ټول هيواد کې د ور سپارل شويو فعاليتونو د ملاتړ لپاره د لګښت له پلوه د اغيزمنو عملياتو د ترسره کولو لپاره د خپلو سرچينو اغيزمنه کارونه تضمينوي. د اموجا د راتلونکي رول اوت پړاو لپاره د يوناما تيارياني له پلان سره سمې پر مخ ځي.

اووم. ملاحظات

۶۴. د ملي يووالي د حکومت تشکیل نږدې بشپړ شوی دی. له يوې اوږدې او له ننګونکو ډکې پروسې وروسته ، د ټولو وزيرانو ټاکل او د اجرائيه رياست د دفتر رسمي کول او د وزيرانو د شورا دارالانشا مهمې لاسته راوړنې دي. د هر وزارت لپاره د ۱۰۰ ورځني کاري پلانونو جوړول او پلي کول ، چې په اوس حال کې د اجرا په حال کې دي ، بايد د مشترکو ملي اهدافو د درکولو او تحقق په برخه کې مرسته وکړي. اوس چې کابينه بشپړه شوې ، مهمه ده چې حکومت د اصلاحاتو خپله اجنډا ګړندی کړي.

۶۵. د ټاکنيزو اصلاحاتو په اړه د ځانګړي کميسيون رامنځ ته کول د ټاکنيزو اصلاحاتو په اړه د ملي يووالي د حکومت ژمنتيا څرګندوي ، لکه څنګه چې په اړه د ۲۰۱۴ کال د سېپتمبر د مياشتې د ۲۱ نيټې په تړون کې راغلي. په ډيموکراتيکه پروسه د افغانانو د باور د را ژوندي کولو لپاره به د ټاکنو هر اړخيز اصلاحات اړين وي. د افغانستان د اساسي قانون سره سم اړينه ده چې د پارلماني او ولسواليو د شوراګانو ټاکنې لا د مخه ترسره شوې وای. زه حکومت او اړوند ارګانونه هڅوم چې د ټاکنيزو اصلاحاتو پروسه پيل کړي او د ټاکنو لپاره تقويم جوړ کړي. دا به هم مهمه وي چې د جون په ۲۲ د دې کاري دورې له پای ته رسيدو وروسته د ملي شورا د ولسي جرګې د رول په اړه ډاډ يقيني شي. ملګري ملتونه د کميسيون سره بنګېلتيا او کار کولو ته سترګې په لار ده او د مشورې ورکولو لپاره چمتو دی.

۶۶. اصلاحاتو ته د ودې ورکولو په شمول ، د عامه حساب ورکونې پياوړي کول او د اقتصادي ودې هڅول د هڅونې وړ دي. پدې برخه کې ، د ۱۰۰ ورځو د عمل پلانونه دا پوتانسيل را منځ ته کوي چې لازم عامه اعتماد او ملاتړ را منځ ته کړي. په لنډ مهال او اوږد مهال کې به د افغانستان سره د نړيوالې مرستې چمتو کولو ته اړتيا وي. د پيسو د نړيوال صندوق د پروګرام په اړه هوکړه د دولت لخوا مالي ملاتړ ته د اوږدمهاله لاسرسي د خوندي کولو په برخه کې د يوه مهم ګام څخه استازيتوب کوي.

۶۷. په ټول هيواد کې د شخړې زياتوالی د يو شمير مسلو پرمختګ د خنډ سره مخ کړ او ملي کسانو ته يې زيات تلفات واورول. سره له دې چې د بنکيلو ډلو له خوا د ملي کسانو د ژغورنې په اړه ژمنې ترسره شوې، زه د ملي تلفاتو د ډراماتيک زياتوالي له امله ډير اندېښمن يم. هغه بريدونه چې په عمدي ډول ملي وګړي په نښه کوي د نړيوال بشردوستانه قانون له مخې په کلکه منع دي. د راپور ورکولو د مودې په جريان کې ، دولت ضد عناصرو په مکرر ډول په هغو ملي وګړو چې په عدلي سيستم کې کار کوي بريد وکړ ، چې دا د ملي پرسونل له شرمه ډک او ناوړه په نښه کول دي. د هغو سربيره چې په پاکستان کې د پوځي عملياتو په پايله کې په افغانستان کې بې ځايه شوي ، نښتو په مکرر ډول د پام وړ شمير ملي وګړو بيخايه کولو ته دوام ورکوي.

۶۸. زه د افغان کډوالو لپاره د راستنيدنې او بيا يوځای کيدنې د پراخو او جامع ستراتيژيګانو د جوړيدو په اړه د افغانستان او کوربه هيوادونو ترمنځ د رغنده خبرو اترو په واسطه هڅول شوی يم. په افغانستان کې د داخلي بې ځايه کيدنې د مخ پر زياتيدونکو مسلو سره ، اړتيا ليدله کيږي چې د راستنيدنې د حجم د تنظيمولو په هدف د داخلي ظرفيتونو څخه ډاډ حاصل شي. د راستنيدونکو کسانو د سملاسي او اوږد مهاله اړتياوو د ځوابولو په موخه د غړو هيوادونو ملاتړ اړين دی.

۶۹. زه په جدي توګه اندېښنه لرم که چېرې جګړې لا زور واخلي بشري وضعيت به نور هم خراب شي. د دې لپاره چې د مرستې هڅې بريالۍ شي، د بشريالني د چارو د کارکونکو خونديتوب او زيان منونکو اشخاصو ته لاسرسي خورا مهم دی. د شخړې ټولې خواوې بايد د نړيوالو بشري حقونو او بشر دوستانه قوانينو لاندې خپلو مسؤليتونو ته درناوی وکړي. د غړيو هيوادونو لخوا سخاوتمندانه مرستو د زرګونو عادي افغانانو د کړاو د مخنيوي او راکمولو په برخه کې د هڅو ملاتړ کړی. د دې ټولو سربيره، زه په اندېښنې سره يادونه کوم چې بشري مرستې د ۲۰۱۴ کال د هغه وخت په پرتله لږ دي ، پداسې حال کې چې اړتياوې د پام وړ لوړې دي او لاهم لوړيږي.

۷۰. زه د بنځو پر وړاندې د تاو تريخوالي او د جنایي عدالت د سيستم لخوا د ورته قضيو د مديريت په اړه اندېښمن يم. د مارچ په ۱۹ د هيواد په پلازمينه کې د ورځې په رڼا کې د نارينه وو د يوې ډلې لخوا د يوې بنځې عامه وژنه د بنځو پر وړاندې د تاوتریخوالي مکرر ګواښ په ګوته کوي. په هرصورت ، د بې شميره عادي افغانانو لخوا د يادې وژنې په پايله کې په سوله ييزه

توګه د غصې څرګندونه يې سارې وه او هغو مسلو ته د رسيدګي د اړتيا په اړه يې په افغاني ټولنه کې خبرې اترې تحريک کړې. دا د عدلي سيستم د اعتبار لپاره اړينه ده چې د ناوړه ګټه اخيستې او ناوړه چلند ادعاوې په دقيق ډول وڅېړل شي او په مناسبه توګه تر عدلي تعقيب لاندې ونيول شي ترڅو مسؤلین يې محاسبه شي. د يوه قوي او شفاف جرمي قضايي سيستم خوندي کول چې موخه يې د ښځو د حقونو خوندي کول دي مهم دي.

۷۱. افغانستان د سيمه ييز باور او ارتباطاتو د جوړولو په برخه کې د خپلو ګاونډيو هيوادونو سره د خپل تعامل د تعميقي او متقابل عمل جوړولو ته دوام ورکوي. د افغانستان او پاکستان د حکومتونو ترمنځ، د راپور ورکولو د مودې په جريان کې د ښکيلتياوو زياتوالي، د عامه بيانو په شمول، چې د سولې او سوکالي لپاره د هغوي د ګډ کار کولو ژمنې څرګندوي. د هندوستان او ايراني اسلامي جمهوريت ته د ولسمشر غني سفرونه هغو مهمو ټکو ته اشاره کوي چې د مهمو شريکبانو سره د هغه حکومت موافقه کړې. د دې لپاره چې ګډه اقتصادي وده او سيمه ييز ثبات ښه شي، منځنۍ آسيا ته زما د راتلونکي سفر په جريان کې به زه د افغانستان سره د سوداګرۍ او تبادلې د پياوړتيا اهميت مشخص کړم.

۷۲. افغانان په مکرر ډول له روان تاوتريخوالي څخه چې د دوی په ژوندانه باندې داسې ويجاړونکي اغيزې لري، ځان خلاصول غواړي. په محلي مناسبتونو او غونډو کې، دوی په مکرر ډول د خبرو اترو له لارې د سولې او د سولې د تحقق لپاره خپله هيله څرګندوي. د افغانستان حکومت له طالبانو سره په خبرو کې د ښکيلتيا لپاره خپله ژمنه څرګنده کړې، او همدارنګه يې په يوه سياسي پروسه کې خپله علاقه مندي ښودلې. يو لازمي عنصر چې لا هم شتون نه لري د وسله والو مخالفينو له خوا د هغه تمايل نه موجوديت دي چې له افغان دولت سره په مستقيمو خبرو اترو کې ښکيل شي. د هغه تمايل او ښکيلتيا پرته، د سولې د خبرو اترو په لور د وړاندې تګ لپاره هيڅ معنی لرونکی پرمختګ ممکن نه دی. ملګري ملتونه به د افغانستان له حکومت سره په نږدې مشورو کې پدې برخه کې خپلو مرستو ته دوام ورکړي.

۷۳. د امنيت شورا د غوښتنې په حواله چې زه په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د ټولو سازمانونو د رول، جوړښت او فعاليتونو په اړه يوه ارزونه ترسره کوم، پدې وروستيو کې موافقه وشوه چې يو درې اړخيزه کميسيون جوړ شي چې په ترکيب کې يې د افغانستان د حکومت، د نړيوالې مرستندويه ټولنې او يوناما استازي، اړوندې ادارې، وجهي صندوقونه او پروګرامونه دي. پداسې حال کې چې دا بحث په خپلو لومړنيو پړاونو کې قرار لري، زه ډاډه يم چې دا، دا پوتانسيل لري چې مثمره واقع شي.

۷۴. په پای کې، زه په افغانستان کې د ملګرو ملتونو له ټولو کارکونکو او زما له ځانګړي استازي، نیکولاس هيسم څخه په دې سختو شرايطو کې د دوی د ژمنې لپاره چې د يوه لا سوله ييز، سوکاله او ثبات لرونکي افغانستان ملاتړ دی، مننه کوم.